

Шпіфэр вічнoсці.

28 верасня 189-цітыя роковыя смер-
ты на смерці.)

Шпіфэр, як хоча Жыдацкаскай;
шпіфэр, чы шпіфэршчык, як воля-
ты; не маючы на іх права влад-
наго слова і панічкіа Бога з ні-
якымі жывымі, так само як робіць
ібо робіць, бо не мали ім ніколі
жывымі шпіфэршчык слова або ідэй,
Шпіфэрэн з профіці быў філo-
соф, якога 150-цітыя роковыя смер-
ты святуюцца маніфестам Яно втора
в Гаі, вісці, дз помер він у вуж-
дзі та самоті. Вярну Спіноза рату-
ваў себе від смерці двома профі-
цамі: жыв іа шпіфэрства, а жыв
фільсофію. Перша заспокоювала
голова Бога тіла, друга душы.

Спіноза жыв як мудраць; най-
больші поділ яго жыццялісці шэ тэ,
ады він в обороні ідэй жартуваў
асобісціны энтодзіям. Як він жа-
дальскаго кувача в Амстердамі, хо-
чэ стати рабіном. У яго рлеч по-
падають тэора Дэкорта і він відчу-
ваў сілу першай правды свого ача-
пда: можна вірати лешэ в тэ, што
розум прымае з бeсуміваўнаю ві-
сціца. Талмуд не дае такоу правд

Спіноза, як вільнодуцьнасць мусі-
ты на „данціо“ в 1655 р. і пера-
казаў в Гаіту, ратуе себе штурмом
владэрвані дорогоцінаго сьла. Та
Бога кожна вірна коніна прасві-
чэнні роздуччэннім над праблэма-
мі быцця. Для ціх мэта, якую він
жыве, він не хочэ прыніты ні ріш-
чэнні становіцца прасвічэнніа яго
другамі, ні катэдрі філoсoфіі в
Гайсэльбергу, ні як кажуць, вонсі
від Людовіка XIV, дарма, што хо-
чэцца поволі вігразаў яго орга-
нізм і дае Волю драгнці лешэ до
45 р. знтты.

Спіноза е творцам адной в най-
важкіна, найднвоглядніччя і най-
большэ вoсцідoвннх філoсoфіччх
снстэм^{*)}. Кто ніколі не думав над
пытанннмі про прычыну та мету
вoсцітэ, пoчуваў т. зв. зміст Бога
світoгладу, може узнети собі, што
філoсoф дoмьтэ собі пoлoжы над-
таню спoлoжoю ідэй, жыв сьладэ-
лась бн на найбільшэ ннмoжннці
oбoлэ сьлэ. Та сьлoжэ вoлoннх
узнэ дало себе вірати глнбінноу
правдэ та персвєтнвнмі вісціца,

*) За вoлoтні ннцлэ жыв „Прнціпн Кар-
тєзіскаго філoсoфіі“, і „Тє-мoлoгo-
пoлoгннціччх трактат“. Сьлoжэ вoлoннх сьлoжэ
ннцлэ яго сьлoгнці: „Етнці“, „Пoлoгннціччх
трактат“, „Трактат про ннцлэу рoднці“
і вoлoннці „Інтнці“.

вісціччнмі жндіцькo гoлнцьскoм
ннцлєтєлєм: Ляйбніц, Лєсснці, Кант,
Шлєнгл, Гєгєл, Гєтє, Бєсмєр, Тєн,
Фьлєбєр — і шэ ннцлэ не сьнтн-
лась шэ дoннці! Як асвєтнці двo-
ма сьлoвнмі талмуд вілнну цьoгo нo-
дoстoлнцoгo сьлoгнцлєду?

Нoднці з нєз уннєваў фразэ жнд-
цєлє вoлoннціччх, не жoчєць, што жнд-
цєлє і Спіноза. Сдннцій ннцлєччн-
ннці сьлoгнцлєд е, на думкє Спіноза,
такнці, жoчєць у сьлєті глнцнцэ на всі
жннцє „з вoглєдє вічнoсці“ сьбoтє
вoлoннціччх від усіх жннцєннх, пєрє-
вїдннці, чєсoвнці влнннці, Фьлoсoфіччх
жннцєлєцькє прoблємнмі лoдннці —
її вїзoннєннці до сьлєті. Якoж-ж лo-
дннці може бнцтє нєзлєжннцoю від
зннці чєсу та влєсннціччх пєрєжннціччх?
Спіноза вірна, што жoчєць, „Лoдннці,
жннці вісці, нє е в прнрoдї жннцєлєтє
в єлєстї, алє жє чєстннці в єлє-
стї, в вoрнєжннціччх днєвoгo ачтo-
жннці, жєж є нєшє „є“ (єстєц), вєр-
лєжєць тєл сємo жннціччх, жє жoчєць
сьлєтє нєтєрїєлєччх“. І Спіноза
прнєжннціччх жннціччх та вoсєлїт жє
вєлєтєт єжннціччх його сoтєлємі єлє-
ннціччх жннці, сєрннціччх жє жннці сьлє-
тєлєтє: сьбєтєннціччх, атрєбєтє, „мoдє“,
— а в бєжннціччх дєлннці, рoлєжє
жoчєць вoрї прoстoрннці, рoлєжє днєшє
— бєжннціччх прoжєчє, єжннціччх вєлє-
тєлєтє.

нє нєзбєжннціччх, нєсoжннціччх Бoгє-
Прнєрoдє.

Кто жoднцітє у жєл сьлєтє, пoчуваў
жннціччх, жoчєць від вєлннцєлєччх
нєзбєжннціччх жннціччх гннці, дє в
усїх бoжєлє жєлoчннціччх сьлєтєлє в
сєлєннціччх тєлєччх, Спіноза нє нє жннці
нє вєлєжннціччх у сьлєтє рoднєжннціччх
ннціччх у трєтннціччх лoдннціччх сєрнє-
цєлєччх філoсoфіччх, жє сьлєтє вічнoсці, не жннці
нє вєлєжннціччх нє бoжєлє. Сьлєтє е дєлє
нєгo гoлнцннціччх пoклєччх від
вєлннцєлєччх тєлєччх. Прєжннціччх
жє жєжннціччх: нє днєччх, нє дoбрєччх,
нєстєрїєччх, а єднoчєсннціччх бєжннціччх
днєччх, нє жєжннціччх жєжннціччх жo-
лєччх, а єднoчєсннціччх жєжннціччх гєр-
жєжннціччх, бєж прoтєлєжннціччх ннціччх
тєлєччх вєлєччх жєжннціччх чє ідєччх, жє
жoдннціччх рoднєччх у ннціччх днєччх сьлє-
ннціччх та вєлєччх: ннціччх днєччх і нє-
тєрїєччх, сьлєтєлє тїл і ідєччх, прнєрoдєччх
і Бoгoлє, а єднoчєсннціччх вєлєжннціччх
і єднoчєсннціччх жєжннціччх!

Спіноза вірна, што жoдннціччх жo-
жєччх, нєзлєжннціччх від усіх ннціччх, жєжннціччх
жє жєжннціччх в тєлєччх, чєсoччх, прoстo-
рoччх, жoчєць єлєччх єднoчєсннціччх
жєжннціччх. Ннціччх та вoлєччх, жєжннціччх
єлєччх жє жннціччх жєжннціччх сєрнєччх,
жoдннціччх вірнє в Бoгє, бєж дєлє жєжннціччх
жєжннціччх рoднєччх жєжннціччх. Жєжннціччх тoжє
ннціччх жєжннціччх єдннціччх до цьoгo
чєсу „єтнці“ ннціччх, жєжннціччх жєжннціччх

найбільше віддалена від світа моральна проблема — геометричної! Спіноза розглядав адамани людину до світа як звеселені владина і дна. Ного світогляд є рівнянням перекладеним на абстрактні ідеї. Він вірив, що світогляд філософа виглядає так, а не інакше, бо так, а не інакше виглядає світ. Якоби він не має по вірив, що є саме навпаки: що так, а не інакше виглядає нам світ, бо таким ми побачили Ного крізь телесної світогляду, створеного якимсь філософом, тоді Спіноза перервав би свою „Етику“, як не скінченна вершю, молодечої студії „Про наукову людського розуму“, над якою думав у ті дні, коли не прийшов до висновку, що нема єдиного загального способу на незосередженій людській мислі.

Система Спіноза є таким самим пасером створінням твором уяви та таланту одиної, як і всі інші філософські світогляди. Факт, що Спіноза продовжував н д талму-дом і дорогоцінним шифо-ваним замінням, завдання на Ного світо-гляді не можна як те, що Платон бачив довкола себе культ тіла, а Кант усе життя сидів на одній місці чудаким. „Етика“ Спіноза має в собі таємничий ідею і шифо-

ську форму. П Бог, Природа чи Субстанція є непроглядно-жорсто-ким еством і одночасно світом, багатогранним, оцифрованим ва-вляєм, освітлюючим, холодна, з усіх боків одностороннім, а в якого прямі найбільші предмети залю-блюються апроксиматичними обра-зами.

Також такою сполучною талму-дочною діалектикою і геометричної систематикою можна розвинути те, що в Спінозі можна знайти одна-ково добре зразок найчистішої трикутницької віри або повного атізму, горючого фанатизму або жорстокого холоду, найбільше по-свідомої мислотної системи або фантастичної філософської уяви.

Чомуж — святаге — в 250 літ після смерті такого чудака стільки розумних людей кладуть в пошані перед ним голову і скляк П над Ного висновками? Тому, що дуже мало є шифарів ідеї, які мають їх вглядати у такій філософич-ній замій, щоб крізь нього те-лесні людині, на протязі століть, могли переітерувати світ і бачити Ного тварю, якою (як їм здається!) давно Ного саме бачили або якою бачали би Ного мати для людської пошани.